

કલેક્ટર અને જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ, વડોદરા

માહિતી (મેળવવાના) અધિકાર અધિનિયમ -૨૦૦૫ ના અમલીકરણ અંગે

જિલ્લો : વડોદરા

પ્રકરણ — ૧

: પ્રસ્તાવના :

ભારતના સંવિધાન ધ્વારા લોકશાહી ગણ રાજ્યની સ્થાપના થયેલ છે. લોકશાહીમાં નાગરિકોને માહિતગાર રાખવા અને લોકશાહીની કામગીરી તેવી માહિતીની પારદર્શિતા માટે મહત્વની તથા જરૂરી છે. લોકશાહી આદર્શની સર્વોપરિતા જાળવતી વખતે જે નાગરિકો માહિતી મેળવવા માંગતા હોય તેમને અમુક માહિતી પુરી પાડવા માટેની જવાબદારીને ઉત્તજન આપવાના હેતુથી જાહેર સત્તા મંડળોના નિયંત્રણ હેઠળની માહિતી નાગરિકો મેળવી શકે તેવા માહિતીના અધિકારના વ્યવહારુ તંત્રની રચના કરવા કેન્દ્રીય માહિતી પંચ અને રાજ્ય માહિતી પંચો અને તેની સાથે સંકળાયેલી અથવા તેને આનુંસંગિક બાબતો માટેની જોગવાઈ કરવા સંસદે ભારતના ગણરાજ્યના ૫૬ માં વર્ષમાં માહિતી મેળવવાના અધિકાર બાબતનો અધિનિયમ — ૨૦૦૫ કરવામાં આવેલ છે. તે ૧૫ મી જુન — ૨૦૦૫ ના રોજ તેના ઘડતર થી ૧૨૦ માં દિવસે એટલે કે તારીખ ૧૨/૧૦/૨૦૦૫ થી અમલમાં આવે છે. આ અધિનિયમ જમ્મુ અને કાશ્મીર રાજ્ય સિવાય સમગ્ર ભારતને લાગુ પડે છે. આ અધિનિયમની જોગવાઈઓને આધિન રહીને દેશના તમામ નાગરિકોને માહિતી મેળવવાનો અધિકાર રહે છે.

આ અધિનિયમ જાહેર સત્તા મંડળોને એટલે કે યોગ્ય સરકાર ધ્વારા યોગ્ય સરકારની માલિકીના નિયંત્રણ હેઠળ અથવા તેના ધ્વારા પ્રત્યક્ષ કે પરોક્ષ રીતે આપવામાં આવેલ નોંધપાત્ર ભંડોળ ધ્વારા ચલાવવામાં આવતાં કાયદાથી સંવિધાનની જોગવાઈઓ હેઠળ સ્થાપવા અથવા રચવામાં આવેલ સ્વરાજની કોઈપણ સંસ્થા અથવા સત્તા મંડળ અથવા સંગઠનને લાગુ પડે છે. આ અધિનિયમની જોગવાઈઓને આધિન રહીને તમામ નાગરિકોને માહિતી મેળવવાનો અધિકાર રહે છે. સદરહું અધિનિયમ ઘડાયા બાદ ૧૨૦ દિવસ પછી જાહેર સત્તા મંડળો ધ્વારા નિયુક્ત થયેલા સરકારી માહિતી અધિકારીઓ અને મદદનીશ સરકારી માહિતી અધિકારીઓ લોકો / નાગરિકો ધ્વારા માંગવામાં આવેલી માહિતી પૂરી પાડવા જવાબદાર છે. નાગરિક ધ્વારા માંગવામાં આવેલી માહિતી બીજા કોઈ જાહેર સત્તા મંડળના અધિકાર ક્ષેત્રમાં આવતી હોય ત્યારે તે અંગેની મળેલ અરજીઓ સંબંધિત સત્તામંડળને તબદીલ કરવાની જોગવાઈ કરવામાં આવેલ છે. નાગરિક ધ્વારા માંગવામાં આવેલી માહિતી પૂરી પાડવા માટે વ્યાજબી ફી લેવામાં આવશે. ગરીબી રેખાથી નીચે આવતાં લોકો પાસેથી કોઈ ફી વસુલ કરવામાં આવશે નહીં. માહિતી પુરી પાડવાની નક્કી થયેલ સમયમર્યાદા જાળવવામાં આવી ન હોય ત્યારે માહિતી વિનામૂલ્યે પૂરી પાડવામાં આવશે. માંગવામાં આવેલ માહિતી પૂરી પાડવા માટે ૩૦ દિવસની સમયમર્યાદા નક્કી કરવામાં આવેલ છે, અને જ્યારે કોઈ ત્રીજો પક્ષ તેમાં હિત ધરાવતો હોય ત્યારે માહિતી પૂરી પાડવાની સમયમર્યાદા ૪૦ દિવસ સુધી લંબાવવામાં આવી છે. તદ્દઉપરાંત વ્યક્તિ / નાગરિકની જિંદગી / સ્વંત્રતા સંબંધિ માહિતી ૪૮ કલાકમાં પુરી પાડવાની રહે છે. આ અધિનિયમમાં દ્વિસ્તરીય અપીલ ફોરમની જોગવાઈ પણ કરવામાં આવેલ છે. પહેલી અપીલ સરકારી માહિતી અધિકારીશ્રી પ્રવર એવા વિભાગીય અધિકારીને કરી શકાશે. બીજી અપીલ આયોગને કરી શકાશે. નાગરિક ધ્વારા માંગવામાં આવેલી માહિતી આપવાનો ઈન્કાર કરવામાં આવે ત્યારે નાગરિક હુકમના / નિર્ણયના ૩૦ દિવસની અંદર નિર્દિષ્ટ અધિકારીને અપીલ કરી શકે છે. આ અપીલનો નિકાલ કરવાની સમયમર્યાદા ૩૦ દિવસની રાખવામાં આવી છે. જે ૪૫ દિવસ સુધી વધારી શકાશે.

આ અધિનિયમ અન્વયે નીચે મુજબની વ્યાખ્યાઓ ધ્યાને લેવી જરૂરી છે.

(ક) ' અધિનિયમ ' એટલે માહિતી અધિકાર અધિનિયમ — ૨૦૦૫ (ભારત સરકાર, ૨૦૦૫ નો ૧૨ મો અધિનિયમ)

- (ખ) ' અધિકૃત વ્યક્તિ ' એટલે સરકારી માહિતી અધિકારી ધ્વારા સક્ષમ સત્તા મંડળ ધ્વારા આ નિયમો અન્વયે નિયત કરાયેલી ફી સાથે માહિતી મેળવવા માટેની અરજી સ્વીકારનાર વ્યક્તિ.
- (ગ) ' ફોર્મ ' એટલે આ નિયમો સાથે જોડેલ " માહિતી માંગવા માટેનું અરજીપત્રક "
- (ઘ) ' કલમ ' એટલે અધિનિયમની કલમ.
- (ચ) ' સક્ષમ સત્તામંડળ ' એટલે અધિનિયમની કલમ - ૨ ની પેટા કલમ (ચ) (૧) થી (૫) માં વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવેલું સત્તામંડળ.
- (છ) ' માહિતી ' એટલે અધિનિયમની કલમ - ૨ ની પેટા કલમ (છ) માં વ્યાખ્યાયિત મુજબ રેકર્ડ, દસ્તાવેજો, મેમો, ઈ-મેઈલ, અભિપ્રાયો, સલાહ, અખબારી-યાદી, પરિપત્રો, હુકમો, લોગબુક, કરારો, અહેવાલો, કાગળો, નમૂના, મોડલ્સ, કોઈ ઈલેક્ટ્રોનિક સ્વરૂપમાં માહિતી - સામગ્રી અને તે સમયે અમલમાં હોય તેવા હોઈ ખાનગી મંડળને લગતી માહિતી સહિતની કોઈ પણ સ્વરૂપમાં કોઈ પણ સામગ્રી.
- (જ) ' માહિતીનો અધિકાર ' એટલે આ અધિનિયમ હેઠળ કોઈ જાહેર સત્તામંડળ પાસેની અથવા તેના નિયંત્રણ હેઠળની માહિતી મેળવવાનો અધિકાર અને તેમાં,
- (૧) કામકાજ, દસ્તાવેજો, રેકર્ડની તપાસ કરવાના,
- (૨) દસ્તાવેજ અથવા રેકર્ડની નોંધ, ઉતારા અથવા પ્રમાણિત નકલો લેવાના,
- (૩) સામગ્રીના પ્રમાણિત પુરાવા લેવાના
- (૪) ડિસ્કેટ્સ, ફ્લોપી, ટેપ, વિડીયો કેસેટના સ્વરૂપમાં અથવા બીજા કોઈ ઈલેક્ટ્રોનિક પદ્ધતિ અથવા જ્યારે આવી માહિતી કોઈ કોમ્પ્યુટરમાં અથવા બીજા કોઈ સાધનમાં સંગ્રહિત હોય ત્યારે પ્રિન્ટ આઉટની મારફતે મેળવવાના અધિકારનો સમાવેશ થાય છે.

ભારત સરકારનો ધી રાઈટ ટુ ઈન્ફોરમેશન એક્ટ-૨૦૦૫ ના કાયદા હેઠળની કલમ-૨૭ અન્વયે ગુજરાત સરકારશ્રીએ તા.૫-૧૦-૨૦૦૫ ના નોટીફિકેશનથી ગુજરાત રાઈટ ટુ ઈન્ફોરમેશન રૂલ્સ, ૨૦૦૫ પ્રસિધ્ધ કરેલ છે.

- (૧) કોઈપણ નાગરિક આ પુસ્તિકામાં આવરી લેવાયેલ વિષયો અંગે વધુ માહિતી મેળવવા માંગતાં હોય તો તે માટે નીચે જણાવેલ અધિકારીશ્રીનો સંપર્ક કરવાનો રહેશે.

જનસંપર્ક અધિકારીશ્રી,
જિલ્લા સેવા સદન,
જિલ્લા કલેક્ટર કચેરી,
કોઠી ચાર રસ્તા, રાવપુરા રોડ,
વડોદરા.

કચેરી ફોન નંબર
૦૨૬૫-૨૪૨૩૧૦૦

- (૨) જિલ્લા પુરવઠા અધિકારીશ્રી, વડોદરાની કચેરીને લગતી માહિતી આ સાથેના એનેક્ષર - એ મુજબની ધ્યાને લેવાની રહે છે.

- (૩) નાયબ કલેક્ટરશ્રી, મધ્યાહન ભોજન યોજના, વડોદરાની કચેરીને લગતી માહિતી આ સાથેના એનેક્ષર – બી મુજબની ધ્યાને લેવાની રહે છે.
- (૪) જિલ્લા આયોજન અધિકારીશ્રી, વડોદરાની કચેરીને લગતી માહિતી આ સાથેના એનેક્ષર – સી મુજબની ધ્યાને લેવાની રહે છે.
- (૫) ખાસ જમીન સંપાદન અધિકારીશ્રી, વડોદરાની કચેરીને લગતી માહિતી આ સાથેના એનેક્ષર – ડી મુજબની ધ્યાને લેવાની રહે છે.

આ પુસ્તિકામાં ઉપલબ્ધ ન હોય તે માહિતી મેળવવા માટે કોઈપણ વ્યક્તિએ નીચે જણાવેલ શાખાધિકારીશ્રીનો સંપર્ક કરવાનો રહેશે.

નાયબ મામલતદારશ્રી, જનસંપર્ક શાખા,
કલેક્ટર કચેરી, વડોદરા.

કચેરી ફોન નંબર
૦૨૬૫-૨૪૨૩૧૦૦

કોઈપણ વ્યક્તિ પુસ્તિકામાં ઉપલબ્ધ ન હોય તેવી માહિતી મેળવવા માંગતી હોય તેમણે લેખિત અરજી રજૂ કર્યેથી નિયમાનુસાર ભરવાપાત્ર થતી નકલ ફી ભરવાથી માહિતી આપવામાં આવશે.

—: વડોદરા જિલ્લાની સામાન્ય માહિતી અને પરિચય :—

તાલુકાની સંખ્યા	:	૧૨	
જિલ્લાનું મુખ્ય મથક	:	વડોદરા	
મહાનગર પાલિકાની સંખ્યા	:	૧ (વડોદરા)	
નગર પાલિકાની સંખ્યા	:	૪	
" અ " વર્ગની	:	૦—	
" બ " વર્ગની	:	૧—ડભોઈ.	
" ક " વર્ગની	:	૩—પાદરા, કરજણ,	
" ડ " વર્ગની	:	૧—સાવલી	
(૧) જિલ્લાનું ક્ષેત્રફળ	:	૭૫૫૦ સ્ક.મી.	
(૨) તાલુકા	:	(૧) વડોદરા શહેર (પૂર્વ) (૨) વડોદરા શહેર (પશ્ચિમ) (૩) વડોદરા શહેર (ઉત્તર) (૪) વડોદરા શહેર (દક્ષિણ) (૫) વડોદરા ગ્રામ્ય (૬) પાદરા (૭) કરજણ (૮) સાવલી (૯) ડભોઈ (૧૦) વાઘોડીયા (૧૧) શિનોર (૧૨) ડેસર	
(૩) ગામોની સંખ્યા	:	૭૦૦	
(૪) ગ્રામ પંચાયતોની સંખ્યા	:	૫૪૦	
(૫) નગર પાલિકાઓની સંખ્યા	:	૪ (ચાર)	
(૬) <u>વસ્તી</u>	:	ગ્રામ્ય શહેર કુલ	
પુરૂષ	૬,૫૩,૭૫૬	૮,૪૬,૪૭૬	૧૬,૦૦,૨૩૨
સ્ત્રી	૬,૧૪,૦૩૪	૮,૭૧,૦૨૬	૧૪,૮૫,૦૬૦
કુલ	૧૨,૬૭,૭૯૦	૧૮,૧૭,૫૦૨	૩૦,૮૫,૨૯૨
(૭) દર ૧૦૦૦ પુરૂષે સ્ત્રીઓની સંખ્યા :		૮૩૪	

(૮) શહેરી વસ્તીનું પ્રમાણ : ૪૩.૭૧ ટકા.

(૯) જિલ્લાની અગત્યની શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ :

- (૧) એમ. એસ. યુનિ., વડોદરા.
- (૨) મેડીકલ કોલેજ, એમ. એસ. યુનિ., વડોદરા.
- (૩) હોમીયોપેથીક કોલેજ, સાવલી, વડોદરા.
- (૪) ડેન્ટલ કોલેજ, વડોદરા. (પીપળીયા-વાઘોડીયા)
- (૫) આર્યુવેદીક કોલેજ, વડોદરા.
- (૬) ટેકનોલોજી/ફાર્મસી, વડોદરા. (લીમડા-વાઘોડીયા)
- (૭) પી.ટી.સીડ કોલેજ, વડોદરા, ડબકા-પાદરા, વાઘોડીયા.
- (૮) એસ.એન.ડી.ટી. કોલેજ, વડોદરા.

(૧૦) જોવાલાયક સ્થળો :

- (૧) લક્ષ્મી વિલાસ પેલેસ : વડોદરા શહેર.
- (૨) એમ.એસ. યુનિ.ની આર્ટ્સ ફેકલ્ટીની બિલ્ડીંગ : વડોદરા શહેર.
- (૩) તાંબેકરની હવેલી : વડોદરા શહેર.
- (૪) ફતેસિંહરાવ મ્યુઝીયમ : વડોદરા શહેર.
- (૫) હીરાભાગોળ : ડભોઈ. તા: ડભોઈ.
- (૬) તુલજા ભવાની મંદિર : રણુ, તા: પાદરા.
- (૭) દક્ષિણા મૂર્તિ શિવ મંદિર : ઈએમઈ, વડોદરા શહેર.
- (૮) વૃંદાવન ગાર્ડન : આજવા, તા: વાઘોડીયા
- (૯) મુની સેવા આશ્રમ : ગોરજ, તા: વાઘોડીયા

(૧૧) જિલ્લાનું રેવન્યુ માળખું :-

- તાલુકાની સંખ્યા : ૧૨ (ઉપર મુજબ)
- પ્રાંતની સંખ્યા : ૫ (પાંચ)
- (૧) વડોદરા શહેર પ્રાંત : તાલુકા : (૧) વડોદરા શહેર (પૂર્વ) (૨) વડોદરા શહેર (પશ્ચિમ)
(૩) વડોદરા શહેર (ઉત્તર) (૪) વડોદરા શહેર (દક્ષિણ)

- (૨) વડોદરા ગ્રામ્ય પ્રાંત : તાલુકા : (૫) વડોદરા (ગ્રામ્ય), (૬) પાદરા.
 (૩) સાવલી પ્રાંત : તાલુકા : (૭) સાવલી, (૮) વાઘોડીયા, (૯) ડેસર
 (૪) કરજણ પ્રાંત : તાલુકા : (૧૦) કરજણ, (૧૧) શિનોર
 (૫) ડભોઈ પ્રાંત : તાલુકા : (૧૨) ડભોઈ

(૧૨) **મતવિસ્તારનું માળખું :**

- કુલ મતદારો : ૨૬,૬૦,૭૯૫
 વિધાનસભા મતવિસ્તારોની સંખ્યા : ૧૩
 લોકસભા મતવિસ્તારોની સંખ્યા : ૨(બે)

વડોદરા જિલ્લા શહેરી વિસ્તાર :-

અ.નં.	નગરપાલિકાનું નામ	કુલ વસ્તી	નગરપાલિકાની કક્ષા / વર્ગ
૧	પાદરા	૩૯૨૦૫	ક
૨	કરજણ	૩૦૪૦૭	ક
૩	સાવલી	૧૬૦૪૨	ડ
૪	ડભોઈ	૫૪૯૫૨	બ

જાહેર જનતાને માહિતી (મેળવવાના) અધિકાર અધિનિયમ - ૨૦૦૫ ના અમલીકરણ અંગે ઉપયોગી નિવડે તે આશયથી સદરહુ અધિનિયમની કલમ - ૪ માં જણાવ્યા પ્રમાણે કામગીરીની સામે ચાલીને માહિતી આપવા માટે આ માહિતી સ્વરૂપે પુસ્તિકા તૈયાર કરવામાં આવેલ છે.

આ પુસ્તિકા વડોદરા જિલ્લાની જાહેર જનતાને ઉપયોગી નીવડશે એવી આશા છે.

નોંધ :- (ઉક્ત પુસ્તિકામાં પ્રસ્તુત મુદ્દાઓ બાબતે અર્થઘટનના પ્રશ્ન ઉપસ્થિત થયે માહિતી (મેળવવાના) અધિકાર અધિનિયમ - ૨૦૦૫ ની જોગવાઈઓ મુજબ જ અર્થઘટન કરવાનું રહેશે.)

કલેક્ટર કચેરી, જિલ્લા સેવા સદન,
 કોઠી ચાર રસ્તા, રાવપુરા રોડ,
 વડોદરા.

તા. ૧૮-૦૧-૨૦૧૬.

(અવંતિકા સિંઘ)
 કલેક્ટર,
 વડોદરા જિલ્લા.